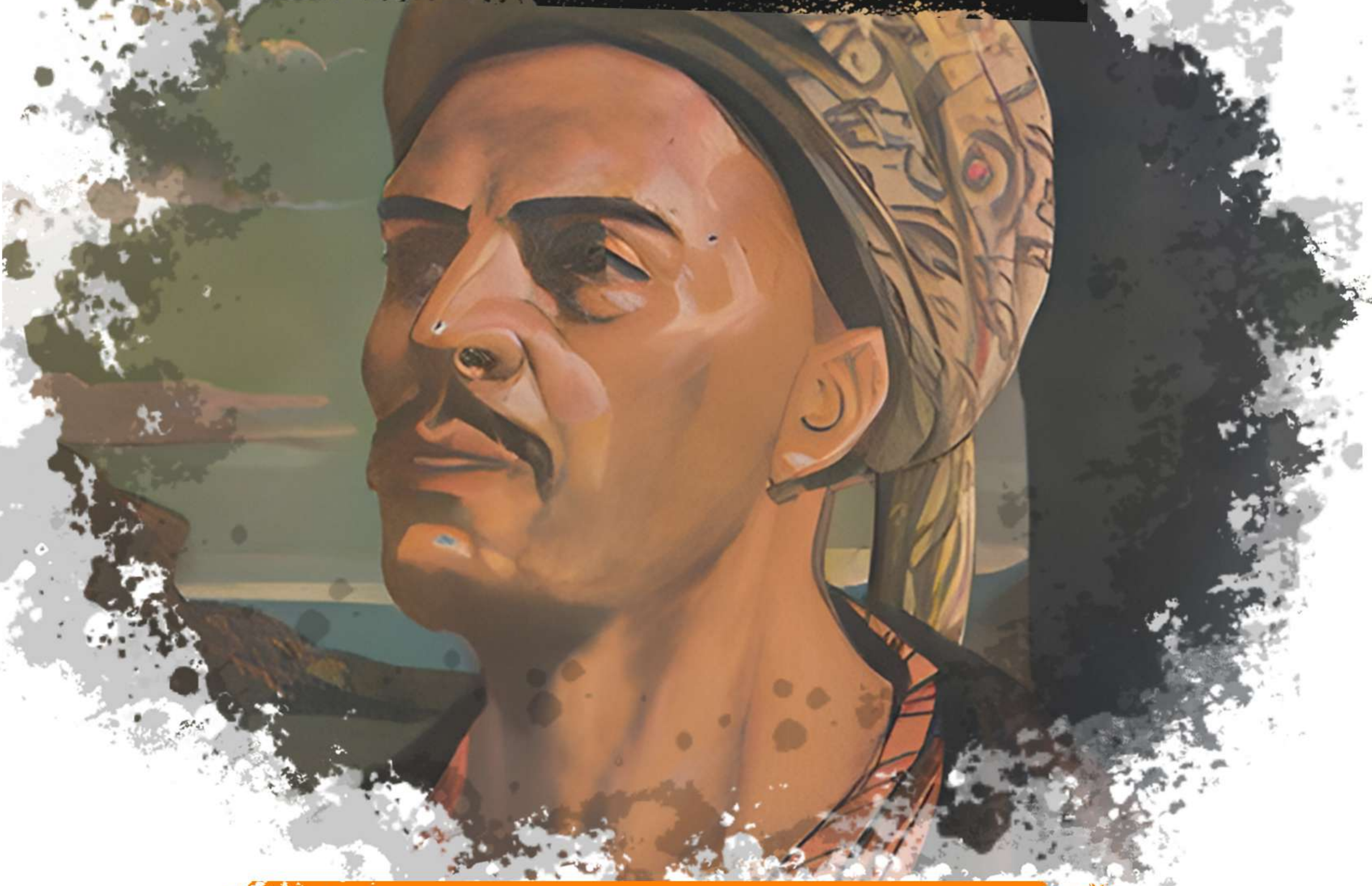

YENİ NESİL DİVANI SÖZLÜĞÜ

Yunus Emre

AGA H YARDA AKIL ARAMA.

ARESTE KOKUSU AHESTE AHESTE.

HADIYE RAVZA ÖZGER

BU SÖZLÜK DOĞRU STATÜ EĞİTİM KURUMLARI ANADOLU LİSESİ
ÖĞRENCİSİ HADIYE RAVZA ÖZGER VE EBEBİYAT ÖĞRETMENİ
HÜLYA DURUK'UN DESTEKLERİYLE OLUŞTURULMUŞ, GAZİEMİR İLÇE
GENELİNDE DÜZENLENEN SÖZLÜK YARIŞMASINDA BİRİNCİLİK
ELDE ETMİŞTİR.

ÖNSÖZ

Öncelikle şunu belirtmek isterim ki Dilimizin Zenginlikleri kampsamındaki hazırladığım bu sözlük beni ÇOK heyecanlandırdı. Bu sözlük bildiklerinizden farklı, bu sözlük yeni nesil. Ben bizim dilimizden bir sözlük ortaya koymak istedim. Yunus Emre Divanı'ndan seçtiğim sözcüklerin içinde yer aldığı deyimler oluşturdu FARK nerede? Alfabetik sırası deyimlerin içinde yer alan sözcüklerde. İçine biraz sosyal medya dili katarak keyif vermeye çalıştım. Umarım okurken keyif alırsınız.

Hadiye Ravza ÖZGER

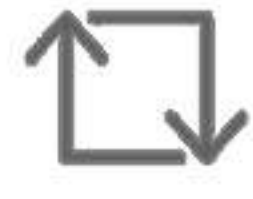

Kullanıcı1
@kullanıcı1

Agâh yarda akıl arama. @kullanıcı2

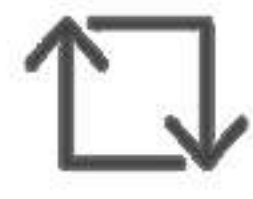

kullanıcı1.com

Kullanıcı2
@kullanıcı2

Sert sözden çıkan âgu. @kullanıcı1

kullanıcı2.com

Kullanıcı3
@kullanıcı3

Ambarda yapılmayan ahber @kullanıcı4

21

3

100

4

kullanıcı3.com

Kullanıcı4
@kullanıcı4

Sert sözden çıkan âgu. @kullanıcı5

30

18

55

11

kullanıcı4.com

Kullanıcı5
@kullanıcı5

Sert sözden çıkan âgu. @kullanıcı5

30

18

55

11

kullanıcı5.com

Kullanıcı6
@kullanıcı6

Areste, kokusu aheste aheste. @kullanıcı6

106

62

201

17

kullanıcı6.com

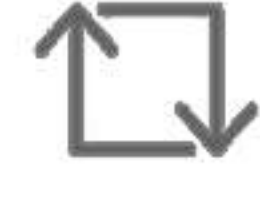
Kullanıcı7
@kullanıcı7

Badya gibi kalmak. [@kullanıcı8](#)

67

28

115

21

kullanıcı7.com

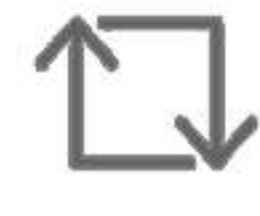

Kullanıcı8
@kullanıcı8

Bağlardan inen bahadır. [@kullanıcı9](#)

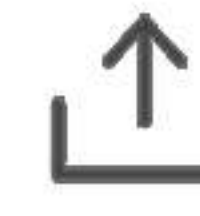
25

12

51

7

kullanıcı8.com

Kullanıcı9
@kullanıcı9

Bir harp sonunun bi mekan etmesi [@kullanıcı10](#)

8

10

16

7

kullanıcı9.com

Kullanıcı10
@kullanıcı10

Büran bakan gözler [@kullanıcı11](#)

13

16

25

9

kullanıcı10.com

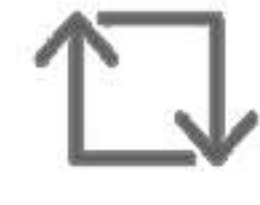
Kullanıcı11
@kullanıcı11

Cözü saçlı olmak [@kullanıcı12](#)

14

22

34

13

kullanıcı11.com

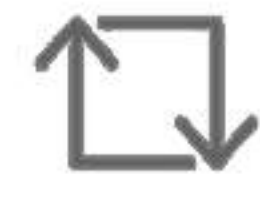

Kullanıcı12
@kullanıcı12

Cebrîleme, kelam kullan [@kullanıcı13](#)

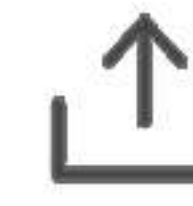
35

19

92

22

kullanıcı12.com

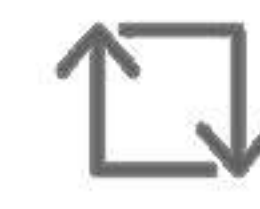

Kullanıcı13
@kullanıcı13

Cebi baharatlı, bahsi bahil [@kullanıcı14](#)

12

7

33

9

kullanıcı13.com

Kullanıcı14
@kullanıcı14

Derin suların bân dalgaları [@kullanıcı15](#)

8

14

36

11

kullanıcı14.com

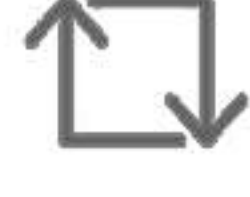
Kullanıcı15
@kullanıcı15

Gönlü değil cebi beg [@kullanıcı16](#)

10

12

27

6

kullanıcı15.com

Kullanıcı16
@kullanıcı16

İşin becid olmasa, şeytan karışmsa [@kullanıcı17](#)

15

3

39

8

kullanıcı16.com

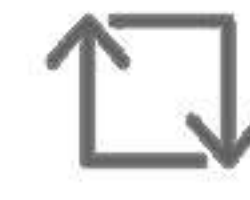

Kullanıcı17
@kullanıcı17

Bedîi olursan yürür şanın [@kullanıcı18](#)

6

72

12

3

kullanıcı17.com

Kullanıcı18
@kullanıcı18

Uçsuz bend uzay boşluğuna benzemek [@kullanıcı19](#)

5

2

24

7

kullanıcı18.com

Kullanıcı19
@kullanıcı19

Benzi duvara dönmek@kullanıcı20

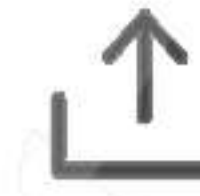
1

3

32

8

kullanıcı19.com

Kullanıcı20
@kullanıcı20

Berâtı arşa çıkmak@kullanıcı21

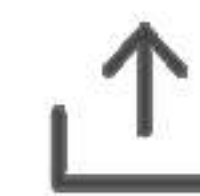
12

3

35

4

kullanıcı20.com

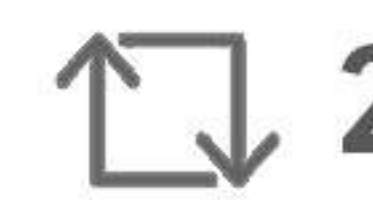

Kullanıcı21
@kullanıcı21

Esnaf besleme bercîs@kullanıcı22

17

2

33

7

kullanıcı21.com

Kullanıcı22
@kullanıcı22

Beladan doğan berriye@kullanıcı23

5

2

24

2

kullanıcı22.com

Kullanıcı23
@kullanıcı23

Düşmana berû olmak [@kullanıcı24](#)

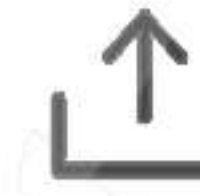
5

3

25

6

kullanıcı23.com

Kullanıcı24
@kullanıcı24

Büyük besaretin ardından gelen külfet [@kullanıcı25](#)

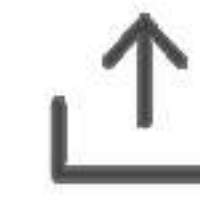
8

2

17

5

kullanıcı24.com

Kullanıcı25
@kullanıcı25

Benzenen yârin safiyatı [@kullanıcı26](#)

12

5

23

7

kullanıcı21.com

Kullanıcı26
@kullanıcı26

Damardaki bi demi dökmek [@kullanıcı27](#)

7

31

32

5

kullanıcı26.com

Kullanıcı27
@kullanıcı27

Bî lisân memleket [@kullanıcı28](#)

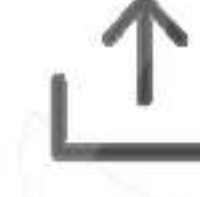
12

3

36

14

kullanıcı27.com

Kullanıcı28
@kullanıcı28

Fazla cehdin iş usandırması [@kullanıcı29](#)

3

8

111

3

kullanıcı28.com

Kullanıcı29
@kullanıcı29

Cehle kelimet etmemek [@kullanıcı30](#)

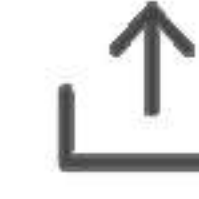
28

13

42

10

kullanıcı21.com

Kullanıcı30
@kullanıcı30

Celle olmak için tevazu göstermek [@kullanıcı31](#)

22

7

38

3

kullanıcı30.com

Kullanıcı31
@kullanıcı31

Cemali hoş olanın, gönlünün hoş olması@kullanıcı32

8

32

231

8

kullanıcı31.com

Kullanıcı32
@kullanıcı32

Akbabanın gagaladığı cife olmak@kullanıcı33

6

21

45

9

kullanıcı32.com

Kullanıcı33
@kullanıcı33

Cüs edip koşmak@kullanıcı34

12

3

41

5

kullanıcı33.com

Kullanıcı34
@kullanıcı34

Çok cûrm dibi boylar@kullanıcı35

81

11

200

14

kullanıcı34.com

Kullanıcı35
@kullanıcı35

Çagıru alınca icabet etmeli@kullanıcı36

2

9

6

11

kullanıcı35.com

Kullanıcı36
@kullanıcı36

Çaha düşenin çehresinin kirli olması@kullanıcı37

5

4

25

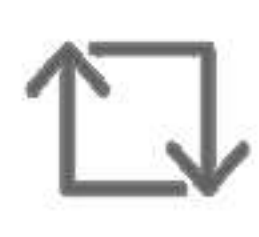
3

kullanıcı36.com

Kullanıcı37
@kullanıcı37

Çapuk işin mecal istemesi@kullanıcı38

kullanıcı33.com

Kullanıcı38
@kullanıcı38

Çerçide çömlek aramamalı@kullanıcı39

16

7

23

4

kullanıcı38.com

Kullanıcı39
@kullanıcı39

Çergesi geniş olanın gönlünün geniş olması@kullanıcı40

5

8

24

6

kullanıcı39.com

Kullanıcı40
@kullanıcı40

Çeri çehresinin sert olması@kullanıcı41

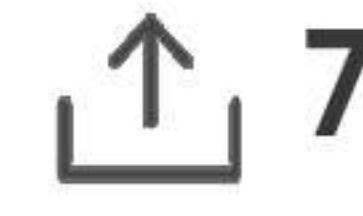
7

15

24

7

kullanıcı40.com

Kullanıcı41
@kullanıcı41

Gönlü çeşni olmak@kullanıcı42

4

10

36

8

kullanıcı41.com

Kullanıcı42
@kullanıcı42

Çulha kilimin değerinin duvarda çıkması@kullanıcı43

16

7

23

4

kullanıcı42.com

Kullanıcı43
@kullanıcı43

Gönle değmenin göze değmekten beter olması
[@kullanıcı44](#)

kullanıcı45.com

Kullanıcı44
@kullanıcı44

Delaleti tek olanın başarısının daim olması
[@kullanıcı45](#)

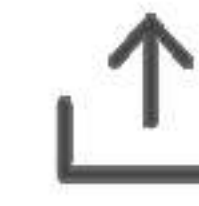
7

15

24

7

kullanıcı44.com

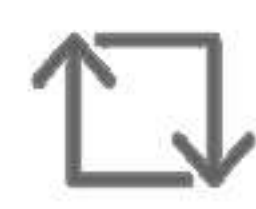

Kullanıcı45
@kullanıcı45

Her delük içinde fare olması [@kullanıcı46](#)

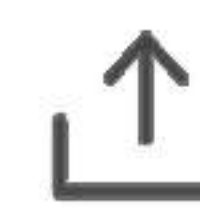
4

10

36

8

kullanıcı45.com

Kullanıcı46
@kullanıcı46

Dutuşmanın hâinden korun anlaması [@kullanıcı47](#)

16

7

23

4

kullanıcı46.com

Kullanıcı47
@kullanıcı47

Çok dûrişmek geç hamlatırsa [@kullanıcı48](#)

4

2

12

1

kullanıcı47.com

Kullanıcı48
@kullanıcı48

Dâdu sitedi çok olanın cebinin bol olması [@kullanıcı49](#)

7

5

23

2

kullanıcı48.com

Kullanıcı49
@kullanıcı49

Haklı dâd haksız zulüm [@kullanıcı50](#)

3

2

21

1

kullanıcı49.com

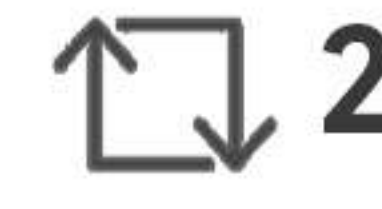

Kullanıcı50
@kullanıcı50

Dakı çok olanın mazisinin çukur olması [@kullanıcı51](#)

6

2

17

5

kullanıcı50.com

Kullanıcı51
@kullanıcı51

Dartınanın sonunun esaret olması@kullanıcı52

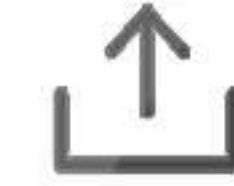
11

3

13

2

kullanıcı51.com

Kullanıcı52
@kullanıcı52

Sabrin sonunun datlu bitmesi@kullanıcı53

15

2

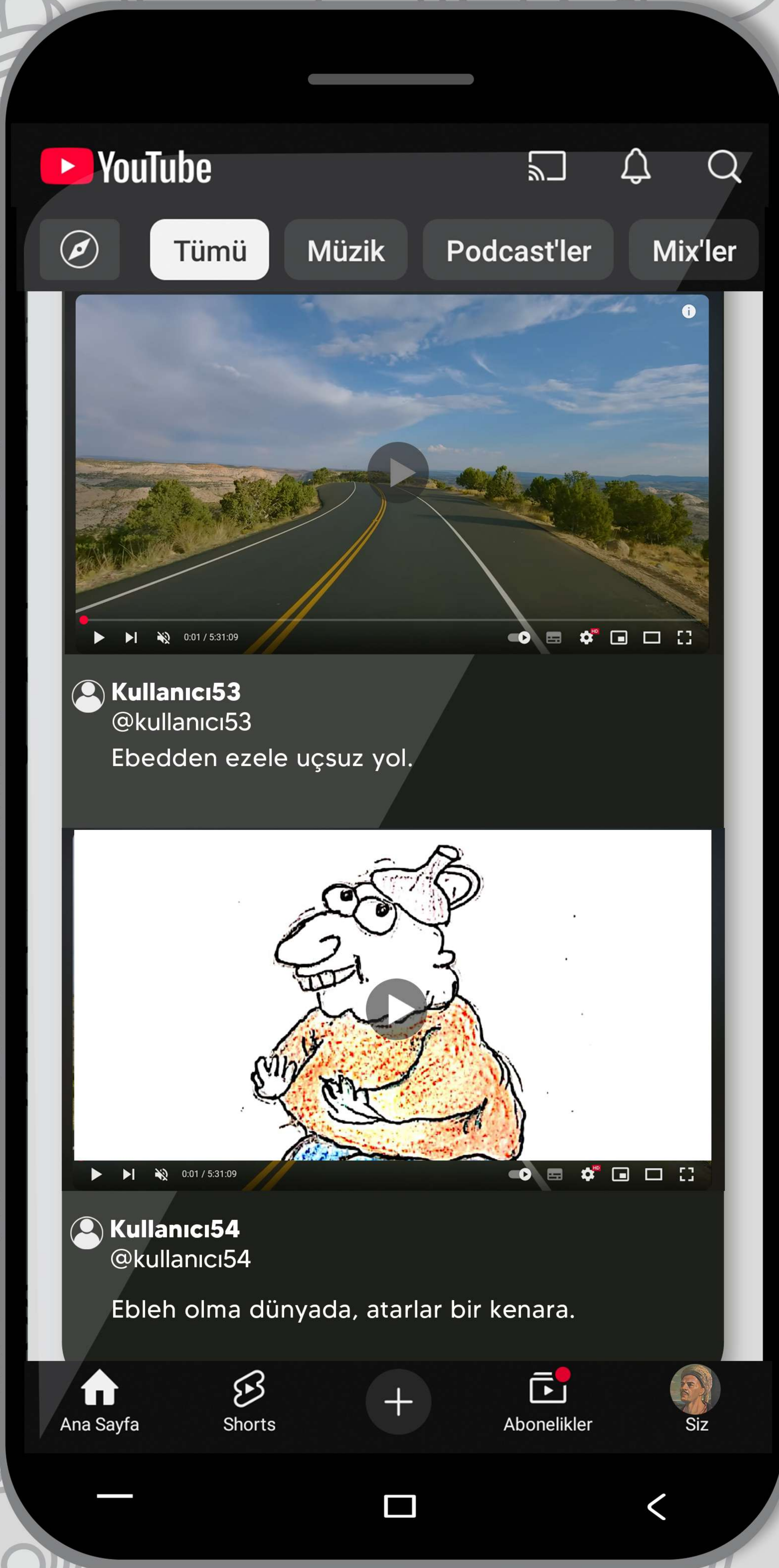
12

8

kullanıcı52.com

▶ ⏮ 0.01/14:32

🔊 📺 ⚙️ 📱 📺 📺

Kullancı55

@kullancı55

Ebedden ezele uçsuz yol.

Yorumlar

@kullancı12

Excel zamanı Azrail'e kafa tutmak

👍 129

@kullancı13

Huysuzdur erilmez esrardır bilinmez

👍 26

@kullancı14

Elvan gözleri bağı kadar derin

👍 12

@kullancı15

Faklara aldanma doğrudan şaşma

👍 15

Ana Sayfa

Shorts

Abonelikler

Siz

Tümü

Müzik

Podcast'ler

Mix'ler

0.01/14:38

Kullanıcı56

@kullanıcı56

Fârîg yarım aklımın köşesinde.

Yorumlar

@kullanıcı16

Yârîmin fıkralarındaki kar beyazı firak

👍 3

@kullanıcı17

Firdevs içinde arsalar alsan neye yarar kalbinde iyilik olmadıktan sonra

👍 14

@kullanıcı18

Hasıl ordu, asıl ordu

👍 29

@kullanıcı19

Hatır bilmek

👍 9

Ana Sayfa

Shorts

Abonelikler

Siz

YouTube

Tümü

Müzik

Podcast'ler

Mix'ler

0.01/14:38

Kullanıcı57

@kullanıcı57

Hay dedim yolum belli

0.01/14:38

Kullanıcı58

@kullanıcı58

Heybet etmek

Ana Sayfa

Shorts

Abonelikler

Siz

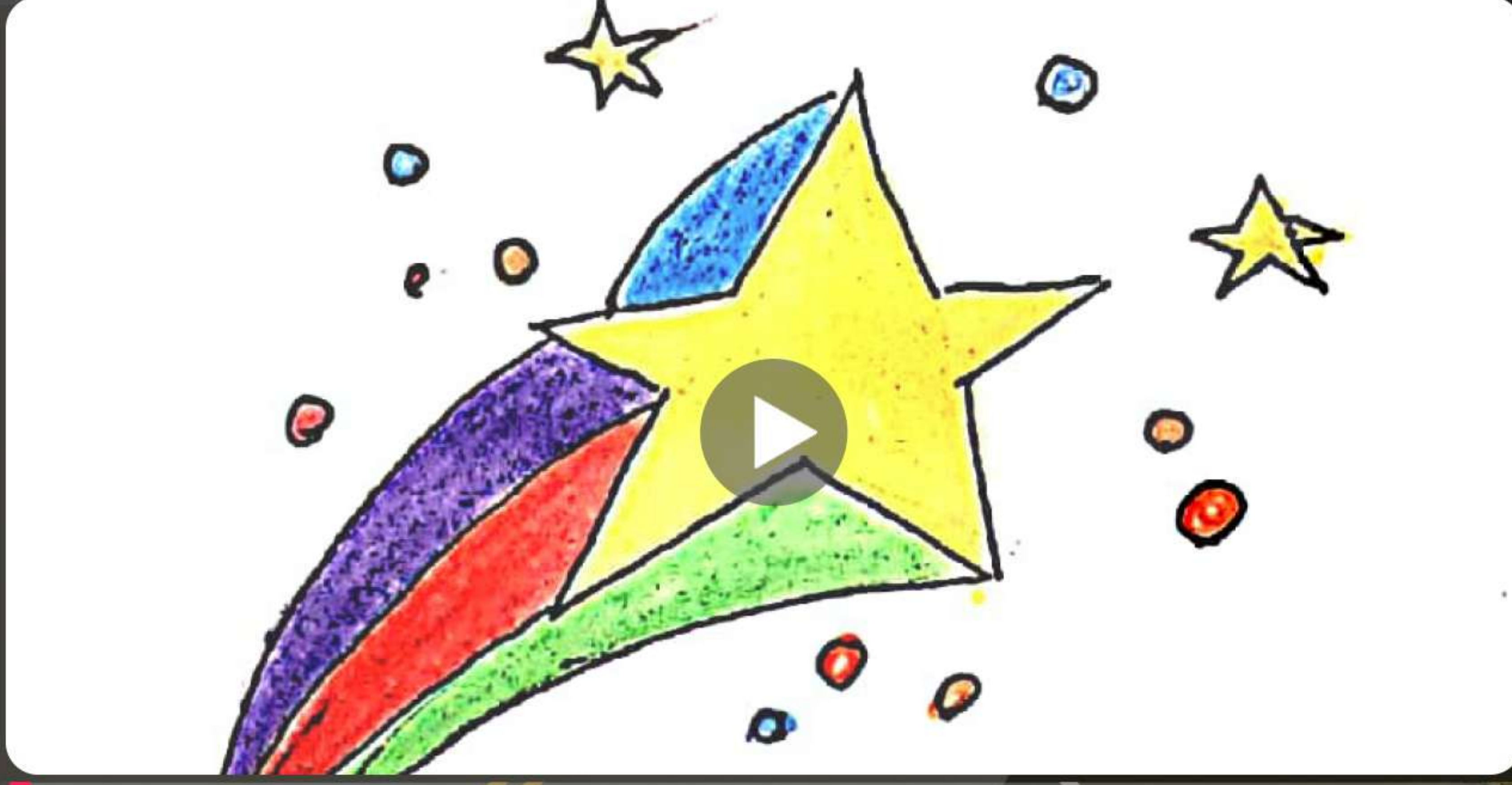

Tümü

Müzik

Podcast'ler

Mix'ler

▶ 0.01/14:38

🔊 📺 ⚙️ 📱 📺 📺

Kullanıcı59

@kullanıcı59

İldız gibi saçmak

Yorumlar

@kullanıcı20

İblis gibi sinsi olmak

👍 125

@kullanıcı21

İbret al akıl sal

👍 14

@kullanıcı22

İhlasla yol al

👍 31

@kullanıcı23

İkabını çeker, akı karasından seçer

👍 9

Ana Sayfa

Shorts

Abonelikler

Siz

Instagram

kullanıcı60

İlahla işini sal, rahmetle yol al.

Instagram

kullanıcı60

**Kâbız olup yüz
göstermek**

**Kadem bas,
yükü sırtla**

Lâ'l eli bal

**Magbûn olup
yolun sonunda
boğulmak.**

**Mağfür olup
yıldızdan yol.**

**Mekberine
dertten
gömülmek**

**Mânâ dağları
sır dağları.**

**Nigâr olup
gönlüne yar.**

**Nisbetle dost
sözle post.**

**Oranını kaçırma
yolu açtırma.**

**Ödüyle derdini
toplamak.**

Instagram

kullanıcı60

Öykünüp izini
sürmek.

Ögür olup
dertten
süzülmek

Usla yol
almak.

Palas olup
paçayı
kurtarmak.

Rast gelip yolu
aydınlatmak.

Soy ile yola
koyulmak.

Tar yola tarak
sokmak.

Ummakla
bulmak
bir
olmaz.

Tarâbını
yakalamak.

Tatar gibi
esmek.

Tecrîde girmek.

Tekebbür
bulutlarına
çıkmaq.

Uçtan uçmak.

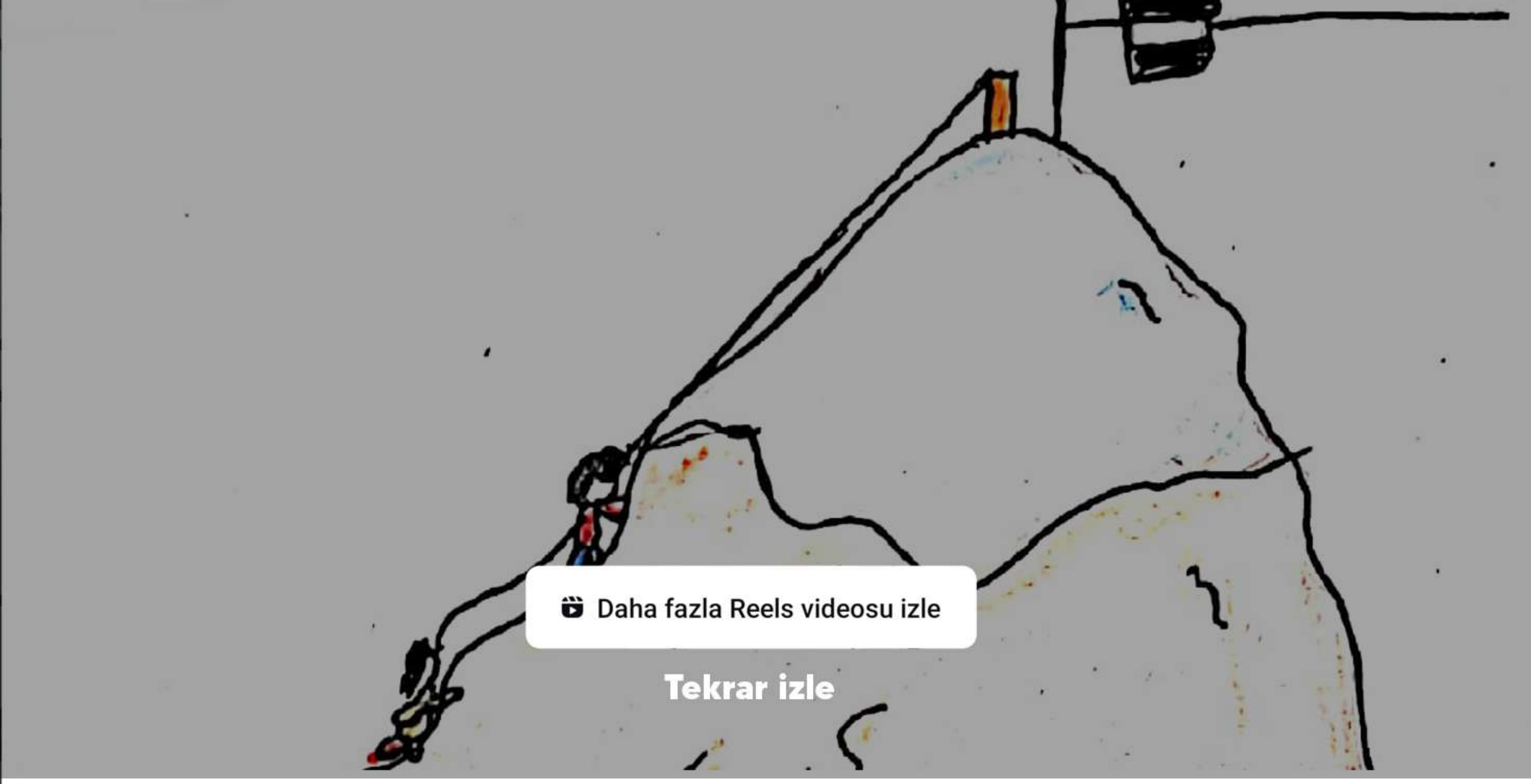

Instagram

kullanıcı61

Yorumlar

Senin için ▾

kullanıcı61

Ulvî zirvelere tırmanmak.

kullanıcı62

Vâcibi yerine koymak.

kullanıcı63

Vaslın kapısını aralamak.

kullanıcı64

Vilâyet köprüsü kurmak.

kullanıcı65

Zehre konmak.

Google

Q Kaynakça

Yunus Emre Divanı (2021), **Hazırlayan:**
Prof. Dr. Erdoğan Boz, Yunus Emre Enstitüsü,
Ankara

MİZAH!
OLAN
SÖZLERİN
İZAHIDA
😊 VARDIR

🔍 Anlamları

- ✓ **Agâh yârda akıl arama**
Anlamı: Uyanık yârda akıl arama
- ✓ **Sert sözden çıkan âgu**
Anlamı: Sert sözden çıkan zehir
- ✓ **Ambarda yapılmayan ahabâr**
Anlamı: Ambar (ortalık yer) da yapılmayan dedikodu
- ✓ **Aparının baldan damlaması**
Anlamı: Saflığın baldan damlaması
- ✓ **Âreste, kokusu aheste aheste**
Anlamı: Süslenmiş, güzel kokan kadın.
- ✓ **Badya gibi kalmak**
Anlamı: Ağzı açık kalmak

🔍 Anlamları

- ✓ **Bağlardan inen bahadur**
Anlamı: Bağlardan inen yiğit
- ✓ **Cebi baharatlı, bahsi bahil**
Anlamı: Elini cebine atmamak
- ✓ **Derin suların bânın dalgaları**
Anlamı: Derin sularda görünmeyen dalga
- ✓ **Gönlü değil cebi beg**
Anlamı: Zengin kişi olmak
- ✓ **İşini becid olmasa, şeytan karışmasa**
Anlamı: Acele işe şeytan karışması
- ✓ **Bezenen yârin sarfiyatı**
Anlamı: Süslenen sevgilinin gereksiz masrafı

🔍 Anlamları

- ✓ **Damardaki bî-demi dökmek**
Anlamı: Damarlarındaki kansızlık
- ✓ **Bî lîsan memleket**
Anlamı: Dili olmayan memleket
- ✓ **Bir harp sonunun bî mekân etmesi**
Anlamı: Savaş sonunda yersiz kalmak olmak
- ✓ **Bî mest yâr melih eder mahiyeti**
Anlamı: Akli başında sevgilinin kişiyi mutlu etmesi
- ✓ **Bürrân bakan gözler**
Anlamı: Keskin bakan gözler
- ✓ **Câzû saçlı olmak**
Anlamı: Cadı gibi saçlı olmak

🔍 Anlamları

- ✓ **Cebîleme, kelam kullan**
Anlamı: Zor kullanma, kalem kullan
- ✓ **Fazla cehdin iş usandırması**
Anlamı: Fazla çabanın işten bıktırması
- ✓ **Cehle kelam etmemek**
Anlamı: Cahille tartışma
- ✓ **Celle olmak için tevazu göstermek**
Anlamı: Yüce olmak istiyorsan alçak gönüllü olma
- ✓ **Cemâli hoş olanın gönlünün hoş olması**
Anlamı: Yüzünün güzelliğinin gönlüne yanması

Q Anlamları

- ✓ **Akbabanın gagaladığı cife olmak**
Anlamı: Kötü olanın fark edilmesi
- ✓ **Cûs edip koşmak**
Anlamı: Coşarak koşmak
- ✓ **Çok cûrm dibi boylar**
Anlamı: Günahının çok olmasının kötülüğü
- ✓ **Çagıru alınca icabet etmeli**
Anlamı: Davet alınca gidilmeli
- ✓ **Çâha düşenin çehresinin kirli olması**
Anlamı: Çukura düşenin yüzünün kirliliği

Q Anlamları

- ✓ **Çâpuk işin mecal istemesi**
Anlamı: Hızlı işin güç istemesi
- ✓ **Çerçide çömlek aramamalı**
Anlamı: Yerine göre davranmalı
- ✓ **Çergesi geniş olanın gönlünün geniş olması**
Anlamı: Nerede yaşadığının önemli olmaması
- ✓ **Çeri çehresinin sert olması**
Anlamı: Asker yüzünün sert olması
- ✓ **Gönlü çeşni olmak**
Anlamı: Gönlünün tatlı olması

🔍 Anlamları

- ✓ **Çulha kilimin değerinin duvarda çıkması**
Anlamı: Ekmek verilen ürünün değerinin bilinmesi
- ✓ **Dâdu sitedi çok olanın cebinin bol olması**
Anlamı: Çok alışveriş yapanın bol parası
- ✓ **Dakı çok olanın mazisinin çukur olması**
Anlamı: Çok özür dileyenden hayır beklenmemesi
- ✓ **Sabrın sonunun datlu bitmesi**
Anlamı: Sabır edince tatlı son bulmak

🔍 Anlamları

- ✓ **Ebedden ezele ucsuz yol**
Anlamı: Sonsoza giden yol
- ✓ **Ebleh olma dünyada, atarlar bir kenara**
Anlamı: Uyanık olmak
- ✓ **Ecel zamanı Azrail'e kafa tutmak**
Anlamı: Ölümden korkmamak
- ✓ **Huysuzdur erilmez esrârdır bilinmez**
Anlamı: Huysuzun kendini gizlemesi
- ✓ **Elvân gözleri bağı kadar derin**
Anlamı: Renkli gözün etkileyiciliği

🔍 Anlamları

- ✅ **Farklara aldanma doğrudan şaşma**
Anlamı: Tuzaktan uzak durmak
- ✅ **Fârig yarım aklımın köşesinde**
Anlamı: Vazgeçmek
- ✅ **Yârimin fıkralarındaki kar beyazı firâk**
Anlamı: Yârdan ayrılmak
- ✅ **Huysuzdur erilmez esrârdır bilinmez**
Anlamı: Huysuzun kendini gizlemesi
- ✅ **Firdevs içinde arsalar aslan neye yarar kalbinde iyilik**
Anlamı: İyi olmadıktan sonra ulaştığın her şeyin değersiz olması

🔍 Anlamları

- ✓ **Hâsıl ordu, asıl ordu**
Anlamı: Asıl ordu kurmak (meydana getirmek)
- ✓ **Hâtır bilmek**
Anlamı: Değer vermek
- ✓ **Hayy dedim yolum belli**
Anlamı: Daima ilerlemek
- ✓ **Heybet etmek**
Anlamı: Hürmet etmek
- ✓ **Ilduz etmek**
Anlamı: Yıldız saçmak

🔍 Anlamları

- ✓ **İblis gibi sinsi olmak**
Anlamı: Şeytana uymak
- ✓ **İbret al akıl sal**
Anlamı: Örnek almak
- ✓ **İhlâsla yol al**
Anlamı: Karşılıksız sevmek
- ✓ **İkâbını çeker, akı karasından seçer**
Anlamı: Eziyet çekince iyiyi kötülüğü ayırt edmemek
- ✓ **İlahla işini sal, rahmetle yol al**
Anlamı: İşinde Allah'a güvenmek

🔍 Anlamları

- ✓ **Kâbız olup yüz göstermek**
Anlamı: Sıkıntı çekmek
- ✓ **Kadem bas yükü sırtlan**
Anlamı: Sorumluluk almak
- ✓ **Lâ'î eli bal**
Anlamı: Kötülükte dilsiz olmak
- ✓ **Magbûn olup yolun sonunda boğulmak**
Anlamı: Bilinçli hareket etmek
- ✓ **Mağfûr olup yıldızdan yol**
Anlamı: Hayırlı insan olmak

🔍 Anlamları

- ✓ **Makberine dertten gömülmek**
Anlamı: Ölüme dertlenmek
- ✓ **Mânâ dağları sır dağları**
Anlamı: Gizli olanın ortaya çıkması
- ✓ **Nigâr olup gönlüne yâr**
Anlamı: Gönle giren sevgili
- ✓ **Nisbetle dost sözle post**
Anlamı: Yakın dostuna anlatmak
- ✓ **Oranını kaçırma yolu açtırma**
Anlamı: Ölçülü olmak

🔍 Anlamları

- ✓ **Ödüyle derdini toplamak**
Anlamı: Yürekli davranmak
- ✓ **Öykünüp izini sürmek**
Anlamı: Taklit etmek
- ✓ **Özgür olup dertten süzölmek**
Anlamı: Arkadaşın derdini hafifletmesi
- ✓ **Palâs olup paçayı kurtarmak**
Anlamı: Elbisesi eski olmak
- ✓ **Rast gelip yolu aydınlatmak**
Anlamı: Doğru yoldan gitmek

🔍 Anlamları

- ✓ **Sa'y ile yola koyulmak**
Anlamı: Çalışarak ilerlemek
- ✓ **Tar yola tarak sokmak**
Anlamı: Dar yola girmemek
- ✓ **Tarâbını yakalamak**
Anlamı: Çok sevinmek
- ✓ **Tatar gibi esmek**
Anlamı: Çok malı olmak
- ✓ **Tecrîde girmek**
Anlamı: Allah yolundan ayrılmak

🔍 Anlamları

- ✓ **Tekebbûr bulutlarına çıkmak**
Anlamı: Kibirli olmak
- ✓ **Ummakla bulmak bir olmaz**
Anlamı: Düşünmek ve yapmanın bir olmaması
- ✓ **Usla yol almak**
Anlamı: Akıllı ilerlemek
- ✓ **Uçta uçmak**
Anlamı: Hedefe ulaşmak
- ✓ **Ulvî zirvelere tırmanmak**
Anlamı: Büyük düşünmek

🔍 Anlamları

- ✓ **Vâcibi yerine koymak**
Anlamı: Lüzumlu işlerle uğraşmak
- ✓ **Vaslın kapısını aralamak**
Anlamı: Başarmaya yaklaşmak
- ✓ **Vilâyet köprüsü kurmak**
Anlamı: Dostluk kurmak
- ✓ **Zehre kanmak**
Anlamı: Cesaret göstermek

DOĞRU STATÜ
OKULLARI
"Geleceğe Güvenle Bak"

GAZİEMİR KAMPÜS

Akademik gelişimle beraber çok yönlü kişilik gelişimini desteklediğimiz eğitim müfredatımızla, kendi ilgi alanları ve yetenekleri çerçevesinde birikimli, akademik hayatında eğitim sisteminin ölçtüğü doğrultuda başarılı bireyler yetiştirme hedefini taşıyoruz. Geleneksel eğitim anlayışının ötesinde, yaşayarak deneyimden öğrenme, erdemlilik sanatını kavrama ve benimseme, dürüstlük eğitimi gibi hayat başarısını merkez alan bir eğitim anlayışıyla öğrencilerimizi yetiştiriyoruz.

0 (2 3 2) 4 8 7 1 8 1 8

www.dogrustatu.k12.tr